

Vurdering af placering for sammenlægning af §83 - særlige dagtilbud

8. maj 2024

Norrdjurs Kommune har siden 2019 haft to særlige dagtilbud efter Servicelovens §32. Fra januar 2024 er de særlige dagtilbud omfattet af Barnets lov §83. Det særlige dagtilbud henvender sig til børn i alderen 0-6 år med betydelig og varig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, som har behov for hjælp, særlig støtte og behandling, der ikke kan dækkes gennem ophold i et af kommunens almene dagtilbud.

Norrdjurs Kommunes §83-tilbud er i dag placeret på to placeringer:

- Regnbuen: Placeret i Skovvang med tilknytning til daginstitutionen Mælkevejen i Område Auning
- Lillebjørn: Placeret i sammenhæng med daginstitutionen Stjernehuset i Område Grenaa.

I budget 2024 blev der afsat midler til sammenlægning af de to §83-tilbud. Børne- og Ungdomsudvalget skal træffe beslutning om den konkrete placering af tilbuddet.

I dette notat beskrives:

- En pædagogfaglig vurdering med fokus på de nuværende erfaringer fra Norrdjurs Kommune med udviklingen i målgruppen og samspillet til almenområdet.
- Erfaringer fra Syddjurs Kommune, hvor deres §83-tilbud er placeret ved et almen dagtilbud og i tilknytning til en specialskole.
- En byggefaglig vurdering og økonomisk estimat af udgifterne ved at sammenlægge §83-tilbuddene på hver af de tre foreslåede placeringer.

Vurderingerne er foretaget ud fra en fysisk placering ved en af de tre følgende steder:

- Fjellerup Børnehave i Børneby Midt
- Stjernehuset i Område Grenaa
- Djurslandsskolens afdeling i Ørum.

Pædagogfaglig vurdering og erfaringer fra Norrdjurs Kommune

Samlet set er den pædagogfaglige vurdering fra ledelsen samt personalet i de særlige dagtilbud i Norrdjurs Kommune, at en placering ved Djurslandsskolen vil være den bedste mulighed for børnene indskrevet i de særlige dagtilbud. Dette er et markant holdningskifte fra tidligere vurderinger¹, da der fra hjemtagning af tilbuddet i 2019, har været stort fokus på, at tilbuddet skulle ligge sammen med et alment tilbud. Dette begrundes nedenfor med de seneste års erfaringer med udvikling i målgruppen og samspillet med almene dagtilbud.

¹ Placering af et samlet §83-tilbud (dengang §32-tilbud) er senest blevet belyst på [Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 22. juni 2023](#).

Udvikling i børnegruppen

Børnegruppen indskrevet i kommunens særlige dagtilbud har ændret sig markant de seneste år. Hvor der før også var indskrevet børn, som kognitivt lå inden for normalområdet, er børnegruppen i dag i højere grad domineret af børn med meget sjældne handicaps og syndromer samt svær retarderingsgrad. Børn med autisme har ofte også en retarderingsdiagnose, ligesom der indskrives flere børn med dobbelt diagnoser inden for autisme, ADHA (AUHD) og retarderingsdiagnose. Det betyder, at børnene i langt mindre grad kan rumme et større fællesskab, men føler sig inkluderet i det lille fællesskab. Børnene ligger ofte langt under deres udviklingskurve, har svært ved at knytte sig til andre børn og voksne, og har oftest været i mistrivsel i det almene dagtilbud eller været hjemmepasset og ikke været sammen med andre børn. Fælles for børnene i de særlige dagtilbud er, at de har brug for struktur, forudsigelighed og rolige omgivelser.

Samspil med almen

I gennem de sidste år har de særlige dagtilbud arbejdet meget med inklusion i almenområdet, men har måtte erkende, at det ikke lykkedes. Børnene har ikke ønsket at deltage, og hvis de har deltaget, har det oftest haft store konsekvenser for barnet senere på dagen, eller når barnet er kommet hjem. Personalets erfaring er, at børnene bedst ses, lærer, trives, deltager og tør livet, når de er glade og føler sig inkluderet, hvilket kommer til udtryk i et meget lille fællesskab. De tidligere beskrevne intentioner om samspil og spejling i almenområdet har ikke været mulige at indfri, og den primære spejling har været i hinanden og i de voksne. Den øgede kompleksitet blandt børnene har også besværliggjort sparringen mellem personalet i almenområdet og i de særlige dagtilbud, da koblingen er blevet mindre.

Det skal dog nævnes, at den beskrevne udvikling i børnegruppen er mest udtalt i Regnbuen i Auning, men selv i Lillebjørn i Grenaa er tilknytningen til almenområdet i Stjernehuset oftest gennem en åben dør. Derimod vil man gå på kompromis med børn i almene børnehavers mulighed for at opleve mangfoldigheden i en bredere børnegruppe. Omvendt er der i forvejen stor diversitet i børnegruppen tilknyttet almenområdet.

Der vil fortsat være enkelte børn, som profiterer af en tilknytning til almenområdet, og dette behov vil fortsat skulle indfries. En placering på Djurslandsskolen vil give mulighed for samspil til børnehaven Åparken i Ørum på samme måde, som det har været muligt i Auning.

Specialpædagogiske kompetencer og udviklingsmuligheder for børnene

Langt de fleste af børnene er efter børnehvealderen blevet indskrevet på Djurslandsskolen eller en anden specialskole. Det er derfor også vurderingen, at overgangen fra børnehave til skole vil blive lettere og trykligere for barnet, hvis det særlige dagtilbud ligger fysisk placeret ved Djurslandsskolen. Omvendt vil en placering på Djurslandsskolen skabe en større overgang til et mindre indgribende tilbud end specialskole.

Personalet i de særlige dagtilbud har i forvejen et tæt samarbejde med personalet tilknyttet behandlingscenteret, og en fysisk placering tættere herpå, vil fremme mulighederne for i højere grad at gøre brug af den viden og de tilbud, som Djurslandsskolen tilbyder til stor udvikling og livskvalitet for de meget svære handicappede børn.

Erfaringer fra Syddjurs Kommune

Organisering

I Syddjurs Kommune er §83-tilbuddet placeret samlet i Pindstrup Børnehus, som også huser et almen dagtilbud. §83-tilbuddet er opdelt i to grupper med sammenlagt cirka 14 børn indskrevet. Den ene gruppe rummer børn med autisme spektrum forstyrrelser og har lokaler i en selvstændig bygning. Den anden gruppe rummer børn med betydelig og varig nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, og har lokaler i den samme bygning som almenstuerne. Derudover er der i institutionen en almen vuggestuegruppe og en børnehavegruppe med sammenlagt 37 børn. Pindstrup Børnehus er organiseret sammen med Pindstrupskolen, som er Syddjurs Kommunes specialskoletilbud. Pindstrup Børnehus og Pindstrupskolen har en fælles aftaleholder, bestyrelse og administration. I det nedenstående beskrives erfaringerne med, at §83-tilbuddet er placeret sammen med et almen dagtilbud og i tilknytning til et specialskoletilbud.

Samspil med almen

I Pindstrup Børnehus indgår §83-grupperne som en integreret del af institutionen i det omfang børnene kan rumme det, og har ressourcer til det. Institutionen er opdelt i fire grupper, to almengrupper og to specialgrupper, hvor der arbejdes på tværs med at skabe inkluderende læringsmiljøer og aktiviteter med henblik på, at alle børn har mulighed for deltagelse i et børnefællesskab. Muligheden for at deltage i aktiviteter med børn i almenområdet giver et fællesskab og deltagelsesmuligheder for det enkelte barn, som ikke i lige så høj grad vil være til stede, hvis børnene udelukkende var omgivet af andre børn med specialpædagogiske behov. Samtidig medvirker det også til at skabe en rummelighed og forståelse for forskellighed blandt den almene børnegruppe.

Udvikling i børnegruppen

I Syddjurs Kommune har man oplevet tilsvarende udvikling i §83-børnegruppen, som i Norddjurs Kommune, hvor børnegruppen i dag har sværere diagnoser, ofte ingen verbal sprog og i højere grad brug for en-til-en kontakt med personalet. Dette har også haft indflydelse på samspillet med den almene børnegruppe, som foregår i mindre omfang end tidligere. Tidligere var der også børn tilknyttet §83, som overgik til en skolegang på en almen skole, mens børnene i dag oftest indskrives i et specialskoletilbud på enten Pindstrupskolen eller Djurslandsskolen.

Specialpædagogiske kompetencer

Personalegruppen på tværs af §83-grupperne og almen-grupperne har fælles årsplan og kvalitetsudvikling, hvilket er med til at skabe et fælles pædagogisk grundlag i institutionen. Samtidig har personalet i §83-grupperne stor gavn af at være placeret i tilknytning til Pindstrupskolen, hvor man i høj grad profiterer af de specialpædagogiske kompetencer og muligheden for kompetenceudvikling, der er til stede på specialskolen. Ligeledes overgår mange af børnene til Pindstrupskolen, hvor der er mulighed for at lave gode og trygge overgange for børnene.

Bygningsfaglig vurdering

§83 tilbuddene i Auning og Grenaa er samlet normeret til 8 børn, men der har i flere måneder i løbet af et år været indskrevet op til samlet 13 børn. Det gennemsnitlige antal indskrevne børn i 2020 var på 7 børn, mens det siden 2021 har været indskrevet mellem 9-11 børn gennemsnitligt om året. I 2024 er der indskrevet mellem 9-13 børn. Et højere antal indskrevne børn end normeringen tilsiger kan lade sig gøre, fordi man har taget et ekstra lokale i brug i Skovvang. Derfor er der en opmærksomhed på, at §83-tilbuddet samles i én bygning, hvor der er mulighed for at justere på lokalemassen ved en stigning i antallet af indskrevne børn.

Det vurderes, at et §83 tilbud til 10 børn medfører et behov for ca. 360 m² bygning, mens et §83 tilbud til 12 børn medfører et behov for cirka 410 m² bygning. Dette behov tager udgangspunkt i en ny bygning, der kan rumme et sammenlagt §83-tilbud. Hvis §83-tilbuddet bliver etableret i forbindelse med eksisterende bygninger, vurderes der at være behov for mindre bygningsmasse, da det er forventningen dele af eksisterende personalefaciliteter kan anvendes.

Sammenlægning af §83-tilbud ved Fjellerup Børnehave	
Fysisk placering	Et samlet §83-tilbud vurderes at kunne etableres i en særskilt bygning eller alternativt som tilbygning til den eksisterende børnehave i Fjellerup.
Økonomi	Det vurderes, at udgiften forbundet med at etablere §83-tilbud til 10 børn ved ny-byggeri udgør ca. 13,8 mio. kr., og ca. 15,7 mio. kr., hvis tilbuddet skal rumme 12 børn. De estimerede udgifter tager udgangspunkt i, at der i begrænset omfang kan anvendes eksisterende personalefaciliteter i Fjellerup Børnehave.

Sammenlægning af §83-tilbud i tilknytning til Djurslandsskolen i Ørum	
Fysisk placering	Et samlet §83 vurderes at kunne placeres i en ny bygning ved siden af Djurslandsskolen. Se område markeret med blå på luftfoto, vedlagt som bilag.
Økonomi	Det vurderes, at udgiften forbundet med at etablere §83-tilbud til 10 børn ved ny-byggeri udgør ca. 15,3 mio. kr., og ca. 17,0 mio. kr., hvis tilbuddet skal rumme 12 børn. De estimerede udgifter tager udgangspunkt i, at der skal gøres klar til etablering af en ny bygning samt udearealer.

Sammenlægning af §83-enhederne i Stjernehuset	
Fysisk placering	<p>§83-tilbuddene kan sammenlægges i Stjernehuset ved at omlægge den tilstødende vuggestue til yderligere en §83-gruppe. Dette vil betyde, at der nedlægges en almen vuggestuegruppe i Stjernehuset, og at §83-tilbuddet herefter vil være samlet i Stjernehuset.</p> <p>På baggrund af befolkningsprognosen og kapacitetsanalysen (behandlet på Børne- og Ungdomsudvalget den 18. april 2024) er det forventningen, at behovet for pladser til 0-2 årige i Område Grenaa vil falde de kommende år, hvilket fra 2025 eller 2026 cirka svarer til en kapacitet i en vuggestue, forudsat at der kan opretholdes samme kapacitet i dagplejen som i dag.</p> <p>Det er dog en risiko, at befolkningsprognosen underestimerer forventningerne til antallet af 0-2 årige, således behovet for almene vuggestuepladser ikke falder som forventet. Det vil betyde, at vuggestuepladserne skal etableres et andet sted i Område Grenaa, f.eks. i Solstrålen eller Toubro Børnehave. Dette scenarie er ikke indregnet i den estimerede udgift.</p>
Økonomi	<p>Det vurderes, at udgiften forbundet med at etablere et samlet §83-tilbud til 10 børn i Stjernehuset udgør cirka 6,0 mio. kr., og cirka 7,2 mio. kr. hvis tilbuddet skal rumme 12 børn.</p> <p>Udgiften dækker etablering af lokaler til yderligere én §83-gruppe ved en let ombygning samt tilbygning/inddragelse af udearealer til nye indendørsarealer samt etablering af udearealer. Det er forudsat at eksisterende personalefaciliteter i Stjernehuset også kan anvendes til §83-tilbuddets personale.</p>

Sammenlægning af §83-enhederne i tilbygning til Stjernehuset	
Fysisk placering	<p>§83-tilbuddene kan sammenlægges i Stjernehuset ved at etablere en tilbygning til institutionen, så Stjernehuset efterfølgende vil kunne rumme et samlet §83-tilbud.</p>
Økonomi	<p>Det vurderes, at udgiften forbundet med at etablere et samlet §83-tilbud til 10 børn i Stjernehuset ved en tilbygning udgør cirka 10,1 mio. kr., og cirka 11,8 mio. kr. hvis tilbuddet skal rumme 12 børn. Udgiften dækker etablering af nye lokaler til yderligere én §83-gruppe samt yderligere personalefaciliteter, da det i dette scenarie forudsættes, at børnetallet, og dermed personalet i almindelen i Stjernehuset, forbliver uændret ved sammenlægning af §83.</p>